MÜSLİM BİN YESÂR

Tabiînin büyük fakîhlerinden. Çok ibâdet eden, dünyâya düşkün olmayan, kıldığı namazlardan büyük lezzet alan bir âlimdi. İsmi Müslim bin Yesâr el-Basrî el-Emevî, el Mekkî olup, künyesi Ebû Abdullah'tır. Benî Umeyye'nin kölesi idi. Bir rivâyette ise Talha'nın (radıyallahü anh) kölesiydi. İbni Abbâs, İbni Ömer, Eb'il-Eş'as Himrân bin Ebân'dan rivâyetlerde, Ubâdet-ebni Sâmit'ten (radıyallahü anh) ise mürsel olarak rivâyette bulunmuştur. Müslim bin Yesâr'dan (radıyallahü anh) da, oğlu Abdullah, Sabit el-Benânî, Ya'lâ bin Hakîm, Muhammed bin Sîrîn, Eyyûb Sahtiyânî, Ebû Nadra bin El-Buceyrî, Katâde, Sâlih Ebü'l-Halîl, Muhammed bin Vâsi', Amr bin Dînâr, Ebân bin Ebî l'yâş ve daha birçok âlim rivâyette bulunmuşlardır. İmâm-ı Ahmed bin Hanbel, Ebû Dâvûd, İbni Muîn, Iclî, onun sika (güvenilir, sağlam) hadîs rivâyet etmeye ehil bir kimse olduğunu beyan etmişlerdir. İbni Sa'd, İbni Avn'dan rivâyetle "O zamanda Müslim bin Yesâr'dan daha fazîletli bir kimse yoktu" demiştir. Halifet-übnü Hayyât "Müslim bin Yesâr, Basra ehli içerisindeki beş fakîhden biri sayılır" buyurmuştur. Ömer bin Abdülazîz'in (r.aleyh) hilâfeti zamanında 100 (m. 718) târihinde Basra'da vefât etmiştir. Rivâyet etmiş olduğu hadîs-i şerîfler sahîh-i Müslim'de bulunmakta olup, Eshâb-ı kiramdan ba'zılarını görmüş fakat ekseri rivâyetlerini Eb-il A'meş ve Ebî Külâbe'den yapmıştır.

Allahü teâlâya âşık olan, ona kul olmanın tadını tadan, korku ile ümid arasında yaşayan evliyâdan olan Müslim bin Yesâr hazretlerinin her hâli Peygamberimizin sünnetine uygundur. Zikri, fikri, edebi, hayası, uzleti çok ziyâde olup, Allahü teâlâdan başka maksadı, Resûlullahdan başka sevgilisi yok idi. "Namaz insanı her türlü kötülükten muhafaza eder, korur" müjdesine tam kavuşmuş, ölü gibi namaz kılmak se'âdetine erişmiş, namazın tadını tatmış bahtiyarlardandı. Namazı maksâd edinmiş, namaz bineğine binip nice âlî, yüce derecelere kavuşmuş bir velî idi. Herkes onun namaz kılışına hayran olurdu. Namaz kılmadığı zamanlarda sanki namazdaymış gibi hareket ederdi. Lüzumsuz bir söz söylediği işitilmediği gibi, uygunsuz bir hareketi de görülmedi. Namaz kılan bir kimse nasıl namazı bozan şeylerden sakınırsa, Müslim bin Yesâr da namaz kılmadığı zamanlarda dahi onlardan sakınırdı. Namaza başladığı zaman ise yere dikilmiş bir direk gibi olurdu. Nasıl ki direk her şeyden habersiz ve duygusuz ise Müslim bin Yesâr da (radıyallahü anh) namaza başladığı zaman öyleydi. O "Namaz mü'minin mi'râcıdır." hadîs-i şerîfinde bildirilen şekilde namaz kılanlardandı.

İmâm-ı Mücâhid buyurdu ki: "Biz öyle âlimler gördük ki, namaza durdukları zaman, huzûr-u ilâhîde kendilerinden geçer, gözlerini bir şeye bağlamaya veya herhangi bir dünyâ işini düşünmeye güçleri yetmezdi."

Basra'da Müslim bin Yesâr namaz kılarken câminin direklerinden biri yıkıldı. Kubbe göçtü, câmide bulunanlar kaçtılar. Daha sonra dışar da kubbenin yıkıldığını gören kimselerle beraber câmide kalanları kurtarmaya geldiler. Bu sırada Hazreti Müslim namazını bitirip selâm verdi. Yanına gelip "Geçmiş olsun" dediler. Ne oldu?" buyurdu. "Câminin kubbesi yıkıldı" dediler. "Ne zaman?" "Biraz önce" dediler. "Haberim yok" cevâbını verdi. Yine bir gün namaz kılarken yanında yangın çıktı. Yangın söndürülünceye kadar farkına varmadı. Yine oğlu bildiriyor: "Birgün babam evimizde namaz kılıyordu. Şamlı bir kimse babamın yanına girdi. Bütün ev halkı korkup bir araya toplandık. Adam biraz sonra çıkıp gitti. Biz birbirimizden ayrıldık. Annem babama: "Şamlı şu adam evimize girdi, hepimiz korktuk. Sen ona hiç bakmadın,

ilgilenmedin. Bu işin farkına varmadın" dedi. Mu'temir bin Süleymân Müslim bin Yesâr'ın ev halkına; "Bir hacetiniz olduğu zaman benimle konuşunuz yoksa ben namaz kılacağım" diye söylediğini haber verdi. Evine girdiği zaman çocuklarına; "Ben namaz kılmağa başladığım zaman istediğiniz kadar konuşunuz. Ben onların hiçbirini işitmem" buyururdu. Huneyd bin Hilâl: "Müslim bin Yesâr namaz kılmaya kalktığı zaman, sanki doğan bir nûr gibi olurdu" buyurmuştur. Bu nur; mübârek alnında Allah korkusundan doğan ve huzûruna çıktığı zât-ı Mukaddesin azamet ve kibriyâsından neş'et eden bir nûr idi. Çünkü O'nu namaz kılarken gören bir kimse yıpratıcı bir hastalığa yakalanıp, uzun zaman o hastalığı çeken bir kimse zannederdi. Nasıl böyle bir hastalığa yakalanan kimsenin yüzünden kanı çekilir, benzi solar ise, O da öyle idi. Süleymân bin Mugîre'den gelen haberde ise: "Müslim bin Yesâr namaz kılarken görüldü. Sanki o atılmış bir elbise gibi idi" buyurulmuştur. Ya'nî atılan veya asılan bir elbise nasıl hareketsiz ise, O da öyle hareketsiz, kendinden geçmiş bir vaziyette namaz kılardı. O namaz kılarken elbiselerinden en küçük bir hareket, kımıldama görülmezdi. Abdullah bin Mübârek'ten gelen haberde ise, "Müslim bin Yesâr secde ediyordu. Aşk ile kendisini hızla secdeye attı ve iki ön dişi kırıldı. Ebû İyâs yanına girdi. "Geçmiş olsun" diyerek teselli etmeye çalıştı. Müslim bin Yesâr "Bu, Allahü teâlâya ta'zîmden, hürmettendir" buyurdu. Müslim bin Yesâr "Beyn-el havfi ver-recâ" korku ile ümid arasında yaşardı. Korkusu; ümid ile kaplı, aşk ve muhabbetle dolu idi. Ümidi ise kulluk ve ibâdetle kaplıydı.

Birgün "Bu gece uzun uzadıya Rabbime secde ettim" buyurdu. Oradaki kimse "Allahdan ümidimizi kesmeyiz. Bu kadar yorulmaya ne lüzum var" deyince "Ne kadar uzak bir ümid? Korkan korktuğundan kaçar, bir şeye kavuşmayı arzu eden ise arzûsusuna koşar" buyurdu. Başını secdeye koyar, gözlerinden firak ve hüzn yaşları aktığı halde "Yâ Rabbî! Sen benden râzı olduğun halde, sana ne zaman kavuşurum" diye duâ ederdi.

Buyurdular ki: "Ameli kendisini kurtaran kimsenin ameli gibi amel ediniz. Allahü teâlânın takdîr ettiğinden başka bir şey bulamıyacak bir insan gibi mütevekkil (tevekkül eden) olunuz."

"Bana göre büyük amel diye birşey yoktur. Ancak ben Allahü teâlâdan korkarım ve O'nun rahmetinden ümidimi kesmem." "Allahü teâlâdan bahsederken (dilini) tut. Söylediğin sözün başını ve sonunu iyice bilerek konuş" buyurur ve Allahü teâlânın şânına yakışmayan ve edebe sığmayan bir şey söylemekten sakınmayı emrederdi.

"Hak ve doğru olan bir şeyi söylemek, söylemeyip susmaktan hayırlıdır. Bâtıl ve yanlış bir şeyi söylememek ise söylemekten hayırlıdır."

Müslim bin Yesâr, îmânın alâmeti olan Hubb-u fillâh ve Buğd-u fillâhı en güzel yapan, Allah için seven, Allah için buğz edenlerdendi. Buyurdu ki: "İbâdetime, onu bozacak, ifsâd edecek bir şeyin karışmasından korkumun dışında, amellerimde, ibâdetlerimde bir yanlışlığım yoktur. Allah için sevmemin dışında hiçbir şeye sevgim yoktur." Ya'nî ancak Allah için severim."

"Allah rızâsı için bir kavme olan sevgim dışında, güvendiğim bir amelim yoktur."

"Sağ elinizle avret mahallinize dokunmayınız, taharet yapmayınız. Çünkü ben âhırette amel defterimi sağ elimden alacağımı umarım."

Haramdan son derece kaçınan Müslim bin Yesâr hazretleri hac için Hicaz'a gitmişti. Kaldığı yerde oturmuş yemek yiyordu. O sırada bir kadın geldi, birşeyler söyledi. Yiyecek bir şey istediğini zannedip, bir miktar yiyecek verdi. Bunun üzerine kadın yiyecek istemediğini söyleyip, çirkin bir şey teklif etti. Bunun üzerine Müslim bin Yesâr hazretleri önündeki yiyecekleri bıraktı ve oradan kaçtı. Dışarı çıktığı zaman "Yâ Rabbî, ben buraya bunun için geldim. Sana kulluk, ibâdet için geldim." buyurdu.

"Hiç bir zevk, Allaha yalvarmanın zevkinden üstün olamaz."

Buyurdu ki, "Mücâdele ve münâkaşadan sakınınız. Çünkü o, âlimin câhilleştiği bir andır. O zaman şeytan, âlimin sürçmesini hatâ etmesini bekler."

Mekhûl eş-Şâmî (r.aleyh) buyurdu ki: "Ey Basra ehâlisi, sizin efendinizi gördüm. Kâ'be-i muazzamaya girdi. Öndeki direklerden ikisi arasında namaz kıldı ve ağlayarak secdeye

kapandı. Göz yaşları mermeri ıslattığı halde “Yâ Rabbi, elimle işlediğim günahları affet” diye yalvarıyordu.”

Hiç kimseye bedduâ etmezdi ve edilmesini de istemezdi. Bir zâlime bedduâ eden kimseye, “Şu zâlimi zulmü ile başbaşa bırak. Çünkü onun bir an evvel helak olması için zulme devam etmesi, senin bedduândan daha te’sîrlidir. Belki bir iyilik yaparsa, bu iyiliği onu kurtarabilir ki, bunu yapamayacağı meydandadır.”

Buyurdu ki: “Gerçek mü’min la’net okumaz. Ben, la’net okunan bir şeyi evimde tutmam.”

Bir dostu O’nun için: “Hiç la’net etmezdi. En çok kızdığı insana şöyle derdi: “Artık aramız açıldı.” Bunu söylediğinde herşeyin bittiğini anlardık. Bir daha onunla görüşmezdi.” Mâlik bin Dînâr buyurdu ki: “Vefâtından sonra Müslim bin Yesâr’ı rü’yâda gördüm “Allahü teâlâ sana nasıl muâmele etti?” diye sordum, “Vallahi çok korkunç şeyler ve şiddetli sarsıntılar gördüm” diye cevap verdi.

“Rivâyet ettiği hadîs-i şeriflerden ba’zıları:

Müslim bin Yesâr, İbni Ebbân, Osman bin Affân, Ömer bin Hattâb’dan (r.anhüm) rivâyetle, Hazreti Ömer buyurdu ki: Peygamberimizden (aleyhisselâm) işittim şöyle buyurdular: “Ben bir kelime biliyorum, ki kul hakkıyla onu söylerse (ma’nâsına inanırsa), Cehennem ona haram olur. O kelime Lâ ilahe illallah’dır”

Müslim bin Yesâr, Himrân bin Ebbân’dan rivâyetle, Himrân buyurdu ki: “Hazreti Osman su istedi ve iki elini yıkadı, sonra ağzına ve burnuna su verdi. Sonra üç defa yüzünü ve kollarını yıkadı. Başını mesh etti sonra ayaklarını yıkadı. Sonra güldü ve buyurdu ki: “Niçin güldüğümü sormuyor musunuz?” biz, “Sizi güldüren şey nedir yâ Emîr-el-mü’minîn!” dedik. Buyurdu ki: Peygamberimiz (aleyhisselâm) burada su istedi ve benim abdest aldığım yerde abdest aldı ve sonra güldü. “Beni güldüren şeyi sormuyor musunuz?”diye sordu, işte bunu hatırladım da buna güldüm. Biz Resûlullaha (aleyhisselâm) “Sizi ne güldürdü Yâ Resûlullah?” diye sorduk. Peygamberimiz (aleyhisselâm) buyurdu ki: “Bir (mü’min)kul (abdest alırken) yüzünü yıkadığı zaman; yüzüne isâbet eden bütün günahlarını Allahü teâlâ affeder. Kollarını yıkadığı zaman kollarıyla, başını mesh ettiği zaman başıyla, ayaklarını yıkadığı zaman ayaklarıyla işlediği günahları böylece affeder, işte bu beni güldürdü” buyurdular.

Müslim bin Yesâr Ebî Kılâbe, Abdullah bini Zeyd’den rivâyetle Ubâdet-ebni Sâmit (radıyallahü anh) buyurdu ki: Peygamberimiz (aleyhisselâm) altını altınla, gümüşü gümüşle, buğdayı buğdayla, arpayı arpayla, hurmayı hurmayla, tuzu tuzla (ziyâde) satmaktan men etti. Ancak eşit olarak, misli misline, her ikisi de peşin olarak izin verdi. Kim arttırırsa veya birisi arttırmasını isterse, bu faiz olur.”

Müslim bin Yesâr dedesinden rivâyetle: Peygamberimiz (aleyhisselâm) “Mukîm olanlar için mestler üzerine meshin müddeti; bir gün bir gece, misâfirler için; üç gün üç gecedir”buyurdular.

¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾

1) Hilyet-ül-evliyâ cild-2, sh. 290

2) Tehzîb-üt-tehzîb cild-10, sh. 140

3) Tehzîb-ül-esmâ vel-lüga cild-2 sh. 93

4) Mîzân-ül-i’tidâl cild-4, sh. 107

5) El-A’lâm cild-7, sh. 223